

శారదాంజలి శతకము

అను

ప్రజా హృదయము

శారదాంజలి శతకము
ప్రజా హృదయము
అను
సంకల్పము

శ్రీ

వృందాంబాశతకం.

సంకల్ప దయము.

స్వస్తి స్వస్తి సుందరాయ వందనము
సగౌరవ శ్రీరామలింగేశ్వర స్వామి వా-

ద్రవ్యసహాయమున

స్వరాజ్య ముద్రాశాలయందా,

కొల్ల వేంకటసుబ్బారావుగారిచే

ముద్రింపబడి,

గ్రంథకర్తచే ప్రతినిధిపడినది.

మొదటికూర్పు ౫౦౦ పృష్ఠములు.

హిందూ కాలం.

వ. స. ౧౯౧౯ - ౧౯౨౦

వంశ పురంపక

శ్రీమదాచార్యుల గారు

శ్రీమదాచార్యుల గారు

శ్రీమదాచార్యుల గారు

౧ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౨

౩ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౪ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౫ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౬ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౭ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౮ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౯ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౧౦ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౧౧ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౧౨ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౧౩ శ్రీమదాచార్యుల గారు

౧౪ శ్రీమదాచార్యుల గారు

పీఠిక

గుణగోహణ వారీణులగు చతునరులారా!

లోకములో, గో వెలయే గొంతెత్తి పాడవలయునను
నియమములేదు. ఉన్నచో విచక్షణాదక్షుడగు సృష్టి
యన్నిటికి వాక్కునొసంగియుండెను. ఆనియమము శ్రోతల
స్వాధీనములో నున్నది, పిన్నలో, పెద్దలో. ఎన్నననేమి!
కాకి గానమాధుర్యమున కానందించువారును గలరు. అంద
రును గలకంఠములుగలలో నొలుకు నానందము సమభివంప
లేదు. అందరికది లభ్యమున, రుచ్యమును గూడకాదు. కావు
ననే లోకము భిన్నభిన్న రుచులకిలవాడైంది. ఒకలయూ
నంద మెటులున్నను, నిర్వాజదయంబులియగు దేవాదిదేవు
డొసంగిన నాధనసామగ్రిని నార్థకపరచుకొని గ్రాహకులు
ధన్యులగుట తమవిధి. ఆత్మీయధర్మసర్వహణమునకే యీశతి
కిమురచియుండెడినది. కనకనే ప్రాప్తి శతక కర్తలయడుగు
జాడలనుగాని, సవీనకవుల నూత్నపుష్పక కడలగాని కేవల
మునుసరింపలేక ఎప్పుగంటులిగుంటయైనది. విప్రీగంటులున, తిమ్మెం
దరు చప్పరింతురో యందరి కిరుముడియగు వారి మెప్పులను
గూడ గాడయగలవు. ఈపద్యములు సాధారణముగి దారినమ
చుచు దోచక నిర్వికారుడగు భగవంతుని లెలలన, మా
నవుల రుచులన, కలిగెతు మదిలోముచు వాయగడినపే

గాని తిగినయట్టహాసముతో నాగ్రిసిన కావు. “పనిములు నాగ్రియుట కట్టహాసము లేపాలయ్యా!” అనకుడు. అవి అనుభవైక వేద్యములు. ఈవికమునకు ప్రజాస్వామ్యమయిన నామాంధారముచిత్రమని తీచి యటలుంగ బును. ౯౯ వ పద్యములో నివరింపబడిన నామానందత వాస్తవమైనది. అయిన సత్యస్ఫుతిశైలి యిది సహజమే. సన్నైతిక ప్రకటనమునకు బురికొల్పినది.

కాకనాది పక్షీయ మహాజన సభాసందర్శనమున కరిగినపు షోకములు అనుసంహితకు నాబోల్యమిత్తులగు శ్రీయుత యుక్తలినేసి మాళయ్యచౌదరిగాను చదువుట తెటస్థించినది. నాకుగల గ్రంథముద్రిణాపేక్ష నెరిగినయంతి వారాశాపూరితవాస్తవమునొంగిరి. తరువాత కొన్నాళ్ల కుదారహృదయులగు శ్రీయుతి కిన్నెగింటి వేంకయ్య చౌదరిగాకీ కీకతకమును వినిపించిరి. నిన్ను క్షేత్రమున గడన నిష్కనము రిత్తవోవునా? నాగును శ్రీమాళయ్యగారి వాగ్దానము నానందమున నాహోదించిరి. సజ్జను లెప్పుడును స్వయంలాభమునే జూడరు. కింకనే తాము వ్యవహరించుచున్న ప్రైసమిల్ పేరనే ధర్మమును జరిపి ఫలమును భాగిన్వాములకు గించిరి. భీషాసంబంధమైనట్టియు శాశ్వతియు లై నట్టియు నిట్టిధర్మము లెప్పుడును యామిల్లుపక్షమున జరుగుగాక! అని కోరుచున్నాను. ఈసందర్భమున శ్రీరామలింగేశ్వరి ప్రసమిల్లు వారకేసంతయుఁ గృతిజ్ఞుడను. ఈగ్రంథప్రకటనమునకు పలువిధముల నాయపడిన బంధుమిత్రుల మేలెన్నడును పాఠవ తిగినదికాదు. నాటివాగ్దా

నము నేటివరకు కార్మిగూపము దాల్చుకుండుటకు నామాం
ద్యమే కారణము. తాత్కాలికముగ నేను దుగ్గిరాల బోర్డు
పైస్కూలు(సాంఘికోన్నత పాఠశాల) సందాంధ్ర పాఠశా
య(డనుగ నుండుట లెటస్థించిన కాలముననే దీనినచ్చునకొన
గుటయు సంభవించుటచే నచ్చుతప్పలను గూడ సవరించుకొ
నజాలనైతిని. ముందుపుటలో గల సవరణపట్టికను చదువరు
లనుసరింప బ్రార్థితులు. ఇది పొరంభి ప్రయత్నమగుటచే నా
తప్పలను మన్నింప చదువరులను వేడుచున్నాను. సహృదయు
లట్టివాటిని డెలుపుచో మున్నుండు సవరించుకొందును.
భాషాభిమానలారా!

నేను సుప్రసిద్ధాంధ్ర పత్రికలకు గాచకీయ భాషా
సాంఘికములను గురించి అప్పడప్పుడు వ్రాసిన పద్యము
లొక పుస్తకముగ ప్రకటింపగోరుచున్నాను. కాని దీనివ్య నా
యమొసరింప దాతలను కోరుచున్నాను.

విధేయుడు,

రక్తాక్షి సంవత్సర

సంజ్ఞానపల్లి హనుమంతరావు,

ఫాల్గుణ కుంజలు.

దుగ్గిరాల.

కుక్రవారము ౨౭-౨౦౯౨౫

శ్రీ

సవరణపటిక

పద్యముసంఖ్య.	పంక్తి.	లిపి.	ఒప్పు.
౫	౮	దేశచరిత్రయా	సోస్యమాయిన గాక
౨౬	౮	యాన	యాన
౨౯	౮	ధ్యయన	ధ్యయన
౩౫	౮	మాత్రనే	మాత్రనే
౩౬	౮	ధనవం	ధనవం
౪౨	౫	బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ
	౬	బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ
౪౩	౮	నాడుచు	నాడుచు
	౫	యోగిలు	యోగిలు
	౮౦	నోకొర	నోకొర
౪౪	౮౦	మానసు	మానసు
౪౫	౮	నంద	నంద
	౯	కీర్తియి	కీర్తియి
౫౪	౩	గతి	గతి
౬౦	౪	క్షిప్తి	క్షిప్తి
౬౪		క్షేప	క్షేప
౬౮	౮	కుమకునె	కుమకునె
౬౯	౮	పదవిజంగటలెట్ట	పదవిజంగటలెట్ట
	౯	మందము	మందము
౭౮	౩	కీర్తిగతుడ	కీర్తిగతుడ
౭౯	౭	వాసు	వాసు
	౯	శులసు	శులసు
౮౫	౨	పగరాం	పగరాం
౮౯	౮౮	కంబులు	కంబులు
౯౨	౮	శోధన	శోధన
౯౫	౮	సానం	సానం

సీ॥ గణపతి నెదలోని ♦ ఓణులించుచుండిన
 జనువు నామలొసంగి ♦ సాకుచుండు
 పగమేష్టి దలచిన ♦ గరుణించి యాతఁడు
 వాయునిదైన దీ ♦ రాయువొసఁగు
 విష్ణుని పార్థివ ♦ వేడ్కతోఁ జనుముల
 శక్తిచి, ఓక్తుల ♦ రక్షసేయు
 నభవు నెప్పుడు నాత్మ ♦ నారాధనముసేయు
 నణిమాది సిద్ధులు ♦ నాతఁడొసఁగు

తే॥ గీ॥ చదువు నాయువు నైశ్వర్య ♦ సంతతులను
 సతత మొనఁగెడునీదయా ♦ సాగరంబె
 కానఁ దొలుత నె సుగోల్తు ♦ గావరావె!
 దుణకదంబ జగదంబ ♦ శారదాంబ!

సీ॥ ముమ్మూర్తులనుగన్న ♦ మోదమొల్కి న యల్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మబ్బెనేని
 ముగురువల్లులను గన్న ♦ మోదమబ్బినయల్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మాయెనేని;
 దివ్యలోకంబుల ♦ దేజరిల్లిన యల్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మబ్బెనేని;
 శిష్టిత్వ మొనగూడి ♦ శ్రేయ మొదవినల్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మాయెనేని;

గీ॥ ముగురు మూర్తుల మఱియు నా ♦ మూపురమ్ము
 లాదిగాఁగల దివ్యుల ♦ యాదరంబు
 లందీనలు నాకు నీదర్శ ♦ నంబుదేవి!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

స॥ ఈల నేర్వని యతిం ♦ శేటి నీధియట్లు
కంఠమాధురీణి ♦ గానరక్తి
అందని ఫలముల ♦ కిష్టులెత్తిన యట్లు
పుణ్యమేమెఱుంగని ♦ బురుషుముక్తి
మాచకివృక్షు సంతతు ♦ మహి గల్గినట్లుండు
బుంస్త్వహినిదైన ♦ పౌలితరక్తి
ఉరుబఁ శూన్యుని ♦ యే ధర్మ మట్లుండు
నిలపేదకును గల ♦ యావిగిక్తి

తే॥ గ॥ అట్లై సాపేత్వ పాండిత్య ♦ మనల లేని
కవుల గతిగూడ దయతోడ ♦ గనము తల్లి
భక్తి ప్రాధాన్య మగుగాడె? ♦ శక్తినియవె
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౪

స॥ ఏద్య ప్రబంధమా? ♦ గద్య ప్రబంధమా?
నాటకంబా యిది? ♦ నవల యగున?
కథలపుట్టయొ లేక ♦ గానధ రణియాన?
వ్యాసమా గాకున్న ♦ యేసుకథయ?
వార్తలందించెడు ♦ వారపత్రికయాన
చిత్తిరువుల జూపు ♦ పొత్తమ యిది?
పౌరాణికమౌన ♦ భారతగాథయా?
దేశచరిత్రయా? ♦ హాస్యమాన?

గ॥ యేటికీ శతకంబు మే ♦ మిపుడు చదువ
గలదె లాభంబు? ♦ మాకంచు కలతఁజెందు
నాగరకులకు చదువను ♦ కాగమొసఁగు
సద్గుణకథంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౫

సీ॥ మర్వతవర్ధని ♦ పదిలంబుగానందు
 సేతుసమీపస్థ ♦ సీమలందు
 నలివేలు మంగతా ♦ నెలమివసించును
 వేంకటాచలదివ్య ♦ వీధులందు
 కనకదుర్గాదేవి ♦ కాపురం బొనరించు
 కృష్ణవేణీపాత్ర ♦ గిరులయందు
 అన్నపూర్ణాంబిక ♦ యధివసించుచునుండు
 జాహ్నువీ పరిసర ♦ స్థలములందు
 గీ॥ తల్లి! నీసుస్వరూపంబు ♦ తావత్తీన
 ప్రతిభలేనట్టి రిక్తమా ♦ ప్రాంతమేది?
 ఇందునందున యెందున ♦ నీవుగాదె
 సద్గుణకదంబు జగదంబు! శారదాంబు!

సీ॥ గడ్డిపోచను నల ♦ ఘనవజ్రమందున
 దారుపులోనను ♦ మేరువందు
 పూలను, పిందల ♦ పాలుపగు ఫలముల
 గాలియందగ్నిలో ♦ కడలిలోన
 చలిచీమలోనను ♦ సామజంబందున
 నినమండలంబున ♦ నిందునందు
 వాలలోపలమరి ♦ పాపాణమందున
 జనపదంబుల బెరు ♦ వనములందు

గీ॥ మృగములందు, భిగముల ♦ బన్నగములందు
 మనుజులందున క్రిములలో ♦ ననవరతము
 వెలయు, నీసుస్వరూపమే ♦ నెలమిదలతు
 సద్గుణకదంబు జగదంబు ♦ శారదాంబు!

సీ॥ అంబుధికన్య నీ ♦ కత్తగారగుగదా
మాకులోపేమింక? ♦ మారజగతి
నుష్టశిక్షణభార ♦ ధూర్వహుండగుహరి
మామ నీకగు గదై ♦ మాకుకొంత?
వేదాధికారి నీ ♦ విభుడెయ్యెనుగదా
యేమిలెక్కువమాకు ♦ నిలచుతల్లి!
విద్యాధికారాన ♦ వెలయుచుండితివే
లోపంబు మాకేమి ♦ లోకమార?

గీ॥ యిహపరంబు లొసఁగుదు ♦ వీవుకాన
ముక్తి యరచేతిదగునీదు ♦ భక్తతీతికి
నేగమేమున్న సైరించి ♦ దారిజూపు
సద్గుణకదంబ! జగదంబ ♦ శారదాంబ!

౫

సీ॥ జగతియందేటికి ♦ జన్మించితిమిమేమ?
జన్మమేదీతివి ♦ సఫలతగన?
దారపుత్రాదుల ♦ తగు బు విడుటెట్లు?
ధనధాన్యమలకాంక్ష ♦ తప్పటెట్లు?
దేహాభిమానంబు ♦ దెగగోయుటేదీతి
అడగుటెట్లొ తల్లి! ♦ అహము మాకు?
విహిక నాంఛలు ♦ యొరించుటదెట్లా
యామఃస్మికసుఖంబు ♦ లలముటెట్లా?

గీ॥ ఈషణాదాల సుడిబడి ♦ దోషకుండ
మందుబడు మమ్మురక్షింప ♦ ముందునిలచి
చేయునందించి నీలోన ♦ చేర్చుకొమ్ము
సద్గుణకదంబ! జగదంబ ♦ శారదాంబ!

౫

(శ్రీ)

శారదాంపాశతకము.

అను.

శ్రీ శారదాయము.

సప్తశ్లోకములు శారదాయ విరచితము.
దుగ్గిరాల శ్రీరామలింగేశ్వర రైస్‌మిల్ వారి

ద్రవ్యసహాయమున

స్వరాజ్య ముద్రాశాలయందు,

కొల్లి వేంకటసుబ్బారావుగారిచే

ముద్రింపబడి,

గ్రంథకర్తచే ప్రకటింపబడియె.

మొదటికూయ్య ౫౦౦ పృథులు.

దుగ్గిరాల.

వెల. రు. ౧-౪-౦

వంతు పరంపుర వంతు పరంపుర

1 గానయ్యగారు
లింగయ్యగారు

0 బావయ్యగారు

లింగయ్యగారు

4 లక్ష్మీనారాయణగారు

2 లింగయ్యగారు
3 శాంతయ్యగారు

5 లక్ష్మీ
6 బావయ్య

1. గానయ్యగారు

పేరయ్యగారు

1 బావయ్య

2 లింగయ్యగారు
3 లక్ష్మీ

4

వంతు పరంపుర

4 బావయ్య

నల్లపాటి నారాయణ శర్మ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

౧॥ బాల్య మానందాబ్ధి ♦ బడిపోవు నావల
కౌమార మాటల ♦ గడచుచుండు
యశావనంబున మోహ ♦ మావహిల్లుచు నుండు
వార్ధక్యమున శక్తి ♦ వాపోవు
వ్యర్థమున ముగ్ధుని ♦ మఱుముల పొసేయు
లేమిడి తల పైకి ♦ శివసేవి
దేహ దార్ధ్యంబాత్మ ♦ దీప్త నన్మూలించు
నీరససితిదేని ♦ గోరసేవి

గీ॥ యేనయస్సున, నేదశి ♦ నెట్టి సమయ
మందు నిను మది చలచుచు ♦ నుండునమ్మి!
కలిని చుముఖోంట్లు భక్తి సరి ♦ కలితులగును
సద్గుణ దంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౧౨

౨॥ ఆలుబిడ్డలు భారత ♦ లావులు పరిజను
లంత్యకాలంబున ♦ కష్టరారు
ధనధాన్యరాసులు ♦ ధైర్యప్రతాపముల్
మరణింపకుండగా ♦ మాన్యశేష
బిరుదు బుద్ధ్యోగాలు ♦ భేషజాంక్షలు
సవసాన దశకేవి ♦ యష్టరావు
ఇండ్లు మిడ్డెలు మేడ ♦ లీనాము లానంద
వనము లంత్యానకు ♦ బసేకిరావు

గీ॥ ఏటికీ తుచ్చ భాగింతులు ♦ యెప్పుడైన
నీవదధ్యానమేగదా ♦ నిత్యపదవి;
యైహికా ముష్మికంబుల ♦ కాస్పదంబు
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ! ౧౩

౧॥ పగభాభివృద్ధికై ♦ వనితను పెండ్లాడి
కాంక్షించి మించిన ♦ కన్నతండ్రి
గోత్రాభివృద్ధికై ♦ కొడుకులు గని చాల
కరుణతో బెంచిన ♦ కన్నతండ్రి
కులగౌరవాధిక్య ♦ ముల రక్షిసేముచు
కష్టాలకోర్చిన ♦ కన్నతండ్రి
విస్మయసంసారి ♦ కిరణినుండియు
గడలేరగోరము ♦ కన్నతండ్రి

౨॥ అట్టి మముగన్న తండ్రికే ♦ మట్టుతొదకు
భక్తి, భయ, గౌరవోచిత ♦ భావమునను
సవలను జేయవలయునో ♦ చెప్పమిమ్మ!
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౨౦

౩॥ రాజరోగంబున ♦ రాపిడి గడువారు
భూతరోగంబున ♦ బొగులువారు
నేత్రరోగంబున ♦ నీరిసించెడువారు
వృణబాధ వలనను ♦ వనరువారు
స్థూనిసంకిటంబుల ♦ సృక్కుచుండెడువారు
నంగనై కల్యాణ ♦ కుంగువారు
దోషాల నొసరించి ♦ దురపిల్లువారు
ఘనమనోవ్యాధిచే ♦ గొగువారు

౪॥ నగుచు కృశియించి కృశియించి ♦ బొగులుచుండు
కాని భవదీయ రమణీయ ♦ మానయ
చరి సంస్మరణంబును ♦ సలుపరెవరు
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౨౧

సీ॥ తల్లిదండ్రులనెందు ♦ దద్దయు భక్తితో

సేవించుచుండుట ♦ పావనంబు

గురుజనంబులఁగన్న ♦ గరిమలు జోడించి

వినయమున్ జూపుట ♦ ఘనతరంబు

జీవకోటిని కృపా ♦ భావంబు తోడను

వీక్షించు చుండుట ♦ మోక్షదంబు

మాతృదేశోద్ధార ♦ మహిత కృత్యంబుల

వర్తించుచుండుట ♦ కీర్తిదంబు

గీ॥ మాతపితలను గురువుల ♦ మాతృదేశ

సేవకాళిని సతతంబు ♦ బోవగలుగు

నతని నడవడి గదనీకు ♦ హితకరంబు

సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ! ౨-౨

సీ॥ వేషభాషలలోన ♦ వెలలేని ఘనయుక్తి

కలదు వానిని మార్ప ♦ వలదు వలదు

వేదమయాచార ♦ విధులలో ఘనశక్తి

కలదు వానిని మార్ప ♦ వలదు వలదు

గురువృద్ధ భక్తియొం ♦ చురుతరంబగు రక్తి

కలదు వానిని మాన్ప ♦ వలదు వలదు

ఆర్యుల సాంప్రదా ♦ యాదులందున ముక్తి

కలదు వానిని మార్ప ♦ వలదు వలదు

గీ॥ అనుచు మాభారతీయుల ♦ కహరహంబు

బోధిలొనరించి వృద్ధికి ♦ బోవునట్లు

దయను వీక్షించి రక్షించు ♦ తల్లిమమ్ము

సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౨-౩

౬॥ నీసేవచేతనే ♦ నిఖిల మానవలోక
మత్యంత తేజంబు ♦ సరసియుంట
నిపదధ్యానంపు ♦ నియామము పిలననే
యఖిల జనంబొత్మ ♦ సరసికొనుట
నీధజనాభ్యాస ♦ నియతచేతినెగదా
ప్రజల కానందంబు ♦ ప్రాప్తిగలుట
నీదు సందర్శనా ♦ మోదులొలనె గదా
జనులు సౌఖ్యంబుల ♦ మనుచునుంట

౭॥ అరయ నీభక్తి పరులయి ♦ వరలుచుంట
నిత్య సంతృప్తిచే నరుల్ ♦ నెగడుచుండి
రట్టిసీరక్షుకిదుదానే ♦ నంజలులను
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ! ౨౮

౮॥ పూర్ణ యశాననభాగ్య ♦ భాగ్యుడైనను నేమి;
సరస వాక్చాతురి ♦ సరయకున్న
రూప రేఖ విలాస ♦ రూఢుడైనను నేమి,
నీతి విద్యలగతు ♦ లెరుగకున్న
ధనదాన్య విభవ ని ♦ ధానుడైనను నేమి,
దాతృత్వ మిసుమంత ♦ దవులకున్న
రాజ గాజై భువి ♦ రాజిల్లగా నేమి.
పౌరుషే దార్యముల్ ♦ బడయకున్న

౯॥ బలము రూపము నైశ్వర్య ♦ ప్రాభవంబు
లుండి ఫలమేమి, భవదీయ ♦ దండిభక్తి
లేకయుండిన జనులకు ♦ లేదుముక్తి
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౨౯

పే రి కి

గుణగ్రహణ వాక్యములగు చతుశ్చలుకా!

లోకములో, గోవలసే గోంబెత్త పాడవలయును నియమములేదు. ఉన్నచో విచక్షణాదక్షుడగు స్వప్రకృతి యన్నిటికి వాక్కునొందియుండదు. అనియమము భోక్తల స్వాధీనములో నున్నది, ఉన్నలో, ఉన్నలో. ఎన్నడనేమి కాకి గాననూనుర్చునున కానందించువారును గలరు. అందరును గలసింపవలయునో నాలుకు నానందము ననుభవించు లేరు. అందరికిని భక్తమును, దుష్టమును గూడకాదు. కావుననే లోకము భిన్నభిన్న దుశులకలవాడైచది. బహుళమైనంద మెటులున్నను, పితృప్రదయశా లియగు దేవాదిదేవులొసంగిన సాధనసామగ్రిని సాధికపరచుకొని గ్రాహకులు భక్తులుగుట తమవిధి. ఆశ్రయస్మరస్మరహామునకే యుత్తరత సముచితమనిపించబడినది. కనికనే ప్రాప్తికి కలెక కర్తవ్యముడుగు బాడెనుగాని, నవీనకవులు నూత్నపుక న కవిలంగాని కేవల మన పరిపలేక నప్పగంతులిడుటయైనది. పిప్పగంతులును తిమ్మెరి వరు చప్పరింతురో యందరి కిరునాడియగు వారి మెప్పులను గూడ పొడవగులవు. ఈపద్ధతులు సాధారణముగ దాననమి చుచుం దోచక నిర్వికారుడగు భగవంతుని లలలను, మానవుల రుచులను, కలిగియు నున్నామును వాగ్దయాడినప

గాని తగినయట్టుతోనముత్యం వ్యాసిన కావు. “చిన్నిములు
వ్యాముట కట్టహాసము లేమిటయ్యా!”గా నెకుడు. అవి అనుభ
వైక వేద్యములు. ఈకలకమునకు ప్రజాస్వామ్యమను నామాం
తిరముచితమనితోచి యటలుంచుచును. ౯౯వ పద్యములో
వివరింపబడిన నాయనమర్థత వాస్తవమైనది. అయిన సత్య
స్ఫులిశిత్తుగల యత్సహమే నన్ను తెలి ప్రకటనమునకు బురి
కొల్పినది.

కాకినాడ డిక్షేయ మహాజన సభాసందర్శనమున కరిగి
నపు డిక్షేయము చూచునుపోకకు నాబాల్యమిత్రులగు శ్రీయుత
మిక్కిలినేని మాళయ్యచౌదరిగారు చదువుల తటస్థులైనది. నా
కుగిల గ్రంథముద్రణాపేక్ష వెంగినయంతి వారాశాపూరితవా
గ్దానమునొంగిరి. తరువాత కొన్నాళ్ల కుదారహృదయులగు శ్రీ
యుత కిన్నెగంటి వేంకయ్య చౌదరిగారి కీశలకమును వినిపించి
తినిను. డిక్షేత్రమున బడిన పిల్లల నమరి త్తవోవునా?
వారును శ్రీమాళయ్యగారి వాగ్దానము నానందమున
నామోదించిరి. పంజాబు లెప్పుడును స్వయంలాభమునే జూడదు.
కనుకనే తాము వ్యవహరించుచున్న పైకెమిల్ పెరనే ధర్మ
మును జరిపి ఫలమును భాగిన్వాములకు బంచిరి. భాసానంబంధ
మైనట్టియు శాశ్వతము లైనట్టియు నిట్టిధర్మము లెప్పుడును
యీమిల్లుపక్షమున జరుగుగాక! యని కోరుచున్నాను. ఈసంద
ర్భమున శ్రీరామలింగేశ్వర ప్రసాదమిల్లు వాణికేసంతయుఁ గృతి
జూడను. ఈగ్రంథప్రకటనమునకు పలువిధముల నాయపడిన
బంధుమిత్రుల మేలెన్నడును మరువ తగినదికాదు. నాటివాగ్దా

నము నేటివరకు కాన్సిగ్రూపము చాల్చుకుండుటకు నామాం
ద్యమే కారణము. తాత్కాలికముగ నేను దుగ్గిరాల బొమ్మ
పైస్కూలు (నాంఘికొన్నత పాఠశాల) ఇందాంధ్రపాఠ్శా
లము దనుగ నుండుట తటస్థించిన కాలముననే దీనినచ్చునకొన
గుటయు సంభవించుటచే నచ్చుతెప్పలను గూడ సవరించుకొ
నజాలనైతిని. ముందుపుటలో గల సవరణపట్టికను చదువగు
లనుసరింప బ్రార్థితులు. ఇది ప్రార్థింప సయత్నమగుటచే నా
తెప్పలను మన్నింప చదువరులను పేచుచున్నాను. సహృదయు
లట్టివాటిని దెలుపుచో మున్ముందు సవరించుకొందును.
భాషాభిమానలారా!

నేను సుప్రసిద్ధాంధ్ర సత్రికిలకు గాచకీయ భాషా
సాంఘికములను గురించి అప్పడప్పుడు వ్యాసిన పద్యము
లోక పుస్తకముగ ప్రకటింపగోరుచున్నాను. కాని దీనివ్యాసా
యమునరిప చాతలను కోరుచున్నాను.

విధేయుడు

రక్తాక్షి సంవత్సర

ఫాల్గుణ శుకల .

శుక్రవారము ౨౭-౨౮-౨౯

సత్యనాథుని హనుమంతరావు,

దుగ్గిరాల .

శుభ

సవరణపట్టిక

పద్యమునంబు.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
౫	౮	వేళిచిత్తయో	హాస్యమాయాని గాక
౬౬	౮	యాన	యాన
౭౯	౧	ధ్యయన	ధ్యయన
౮౫	౧	మాత్రినే	మాత్రినే
౮౬	౧	ధనవం	ధనవం
౮౭	౫	బ్రాహ్మణి	బ్రాహ్మణి
	౬	బ్రాహ్మణి	బ్రాహ్మణి
౮౮	౧	నాడుచు	నాడుచు
	౫	గూనింబ	త్యానింబ
	౧౧	నొక రోగి	నొక రోగి
౮౯	౧౧	మానసు	మానసు
౯౦	౧	నాంబ	నాంబ
	౬	నిత్యము	నిత్యము
౯౧	౩	గట్టి	గట్టి
౯౨	౪	క్షీణ	క్షీణ
౯౩	౧	వేళికి	మేళికి
౯౪	౧	కుమారులై	కుమారులై
౯౫	౧	పదవి నెందరినోట	ధర్మి గురునోట
	౯	మందము	మందము
౧౦౦	౩	కట్టి గాయక	కట్టి గాయకుడు
౧౦౧	౩	వానిము	వానిము
	౯	మలము	మలము
౧౦౨	౩	పాకాంబ	పాకాంబ
౧౦౩	౧౧	కంబులు	కంబులు
౧౦౪	౧	శోభన	శోభన
౧౦౫	౮	నగ్గరి	నగ్గరి

శ్రీ

శారదాంబా యై నమః

శారదాంబా శతకము.

—♦♦—

సీ॥ శ్రీమలచ భారత ♦ క్షితికి బూజ్యంబవు

గావే! యోశుభదాంబ! ♦ జ్ఞానబింబ!

వావనంబగు నీదు ♦ సేవ గావలెనంచు

కోరుదు నెడలోన ♦ గుణనిధాన

దేవ మానవకోటి ♦ గావజాలుదుసుమ్ము

నిను దొంచుచు నుంచు ♦ దును నిజమ్ము

అఖిలార్థ జనులు ని ♦ న్నారాధనముజేసి

కృతకృత్యులగుచు దు ♦ ర్గతులఁబాసి

సీ॥ ధన్యతములయి, పుణ్యులు ♦ గణ్యులగుచు

ముక్తి గనుటెల్ల నిన్నను ♦ రక్తితోడ

గొలుచుకలెననె గాననికా ♦ దొలుతె గొలుతు

నద్దుణ కడలఁ! జగదంబ! శారదాంబ!

సీ॥ గణపత నెదలోన ♦ బ్రతుకొందించుచుండిన
 జనువు నామఃలోసంగి ♦ సాకుచుండు
 పరమేశ్వరి దలఁచిన ♦ గరుణించి యాతఁడు
 వాయునిజ్ఞున దీ ♦ వాయువాసఁగు
 విష్ణుని పార్థివంబు ♦ వేడ్కతో నఁపుముల
 శక్తిించి, భక్తుల ♦ రక్షిసేయు
 నభిప్రాయ నాత్మ ♦ నారాధనమునేయు
 నణిమాది సిద్ధుల ♦ నాతఁడొసఁగు

తే॥ గీ॥ చదువు నాయువు నైశ్వర్య ♦ సంతులనంబు
 సతిత మొసఁగెడునీ దయా ♦ సాగరంబె
 కానఁ దొలుత నె సేయగొల్తు ♦ గావరావె!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

౩

సీ॥ ముమ్మూర్తులనుగన్న ♦ మోదమొల్కి న యట్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మజ్జెనేని
 ముగురిమ్ములను గన్న ♦ మోదమబ్బినయట్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మాయెనేని;
 దివ్యలోకంబుల ♦ దేజరిల్లిన యట్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మజ్జెనేని;
 శిష్టత్వ మొనగూడి ♦ శ్రీయ మొదవినట్లు
 అమ్మ! నీదర్శన ♦ మాయెనేని;

గీ॥ ముగురు మూర్తుల మఱియు నా ♦ మూపురమ్మ
 లాదిగాఁగల దివ్యుల ♦ యాదరంబు
 లందినటు నాకు నీదర్శ ♦ నంబుదేవి!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

౩

స॥ శుభ నేర్వని యనిం ♦ దేటి నీదినయట్లు
కంతమాధురలేని ♦ గానరక్తి
అందని ఫలముల ♦ కిట్టులెత్తిన యట్లు
పుణ్యమేమెఱుంగని ♦ బురుషుముక్తి
మాచకిమ్మకి సంతతు ♦ మహి గల్గినట్లుండు
బుండ్లై హీనునిదైన ♦ పాలతిరక్తి
ఉరుబు శుశ్శని ♦ యే ధర్మ మట్లుండు
సలపేదకును గల ♦ యి విగతి

తే॥ స॥ అట్లై నామిత్య పాండిత్య ♦ మనల లేని
శుభల గతిగూడ దయతోడ ♦ గనము తల్లి
భక్తి ప్రాథాన్య మగుగాడ ♦ శక్తినియ వె
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౪

స॥ పద్య ప్రబంధమా? ♦ గద్య ప్రబంధమా?
నాటకంబా యిది? ♦ నవల యగున?
కథలపుట్టయొ లేక ♦ గానధ రణియాన?
వ్యాసమా గాకున్న ♦ యేసుకథయ?
వార్తలందించెడు ♦ వారపత్రికయాన
చిత్తిరువుల జూపు ♦ పాత్రిమ యిది?
పారాణికంబొన ♦ భారతగాధయా?
దేశచరిత్రయా? ♦ హాస్యమాన?

స॥ యేటికీ శతకంబు మే ♦ మిపుడు చదువ
గలదె లాభంబు? ♦ మాకంచు కలతజెందు
నాగరకులకు చదు వను ♦ కాగమొసగు
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౫

సీ॥ మృతపర్థని ♦ పదిలంబుగానందు
 సేతునమీపస్థ ♦ సీమలందు
 నలివేలు మంగతా ♦ నెలమివసించును
 వేంకటాచలదివ్య ♦ వీధులందు
 కనకదుర్గాదేవి ♦ కాపురం బొనరించు
 కృష్ణవేణిపాత్ర ♦ గిరులయందు
 అన్నపూర్ణాలిక ♦ యథివసించుచునుండు
 బాహువీ పరిసర ♦ స్థలములందు
 గీ॥ తల్లి! నీసుస్వరూపంబు ♦ తావకీన
 ప్రతిభ లేనట్టి రిక్తమా ♦ ప్రాంతమేది?
 ఇందునందున యెందున ♦ నీవుగాదె
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

సీ॥ గడ్డిపోచను నల ♦ ఘనవజ్రమందున
 దారువులోనను ♦ మేరువందు
 పూలను, పిందల ♦ పాలుపగు ఫలముల
 గాలియందగ్నిలో ♦ కడలిలోన
 చలిచీమలోనను ♦ సామజంబందున
 విసమండలంబున ♦ నిందునందు
 వాలలోపలమరి ♦ సామాణమందున
 జనపదంబుల బెను ♦ వనములందు

గీ॥ మృగములందు, భగముల ♦ బన్నగములందు
 మనుజులందున క్రిములలో ♦ ననవరళిము
 వెలయు, నీసుస్వరూపమీ ♦ నెలమిదలతు
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ ♦ శారదాంబ!

౧॥ అంబుధికన్య సీ ♦ కత్తగారగుగదా
మాకులోటేమింక? ♦ మాతజగతి
మప్తశిక్షణభార ♦ భూర్వహుండగుహరి
మామ నీకగు గదై ♦ మాకుకొఱత?
వేదాధికారి సీ ♦ విభుడెయ్యెనుగదా
యేమిలెక్కువమాకు ♦ నిలమతల్లి!
విద్యాధికారాన ♦ వెలయుచుండితివే
లోపంబు మాకేమి ♦ లోకమాత?

గీ॥ యిహపరంబు లొసఁగుదు ♦ వీవుకాన
ముక్తి యరచేతనగునీదు ♦ భక్తతితికి
నేనీమేమున్న సెరించి ♦ దానిజాపు
సద్గుణకదంబ! జగదంబ ♦ కారదాంబ!

౫

౨॥ జగతియందేటికి ♦ జన్మించితిమిమేమ?
జన్మమేలేతి ♦ సఫలతగన?
దారపుత్రాదుల ♦ తిగుబు విడుటెట్లు?
ధనధాన్యమిలకాంక్ష ♦ తప్పటెట్లు?
దేహభిమానంబు ♦ దెగిగోయుటేలేతి
అడగుటెట్లొ తల్లి! ♦ అహము మాకు?
విహిక నాంఛలు ♦ యలొరించుటదెట్లా
యామొప్పికనుఖంబు ♦ లలముటెట్లా?

గీ॥ ఈషణానాల సుడిబడి ♦ దోషకుండ
మందుబడు మమ్మురక్షింప ♦ ముందునిలచి
చేయినందించి నీలోన ♦ చేర్చుకొమ్ము
సద్గుణకదంబ! జగదంబ ♦ కారదాంబ!

౬

శారదాంబా శతకము.

- సీ॥ ఒకడు నాటకమున • కుప్పొంగిపోవును
 భవులూరు నొకనికి • నవలయనగ
 నొకడుపద్యంబుల • కుప్పొసమును జెందు
 గద్యమేయొకనికి • హృద్యమగును
 బుట్ట కతకొకండు • పొంగిపోవుచునుండు
 బొమ్మలాటలదృష్టి • బొందునొకడు
 వీధివార్తలనగ • వికసించు నొక్కండు
 మతపురాణమునకు • హేతుదొకండు
- గీ॥ ఒకడుతనచాతి విభవమే • యొప్పుచుండు
 నాదరించునికొక్కరు • శవ్యజాతి
 యేటికిరుచు నీబుద్ధి? • లెలమిజగతి
 నద్గుణకదంబ! జగదంబ! • శారదాంబ!
- సీ॥ ధనకాంక్షచే నిన్ను • దలచుచుండు నొకండు
 భ్రాతృకై భజించు • ఘనుడొకడు
 ఉద్యోగమునకయి • యుర్విగోరునొకండు
 అధికార దర్పము • నహగ్రునొకడు
 బిరుదునకాసింది • ప్రేమించు నొక్కండు
 సంతతికై పూజ • సల్పునొకడు
 భుజబల శౌర్యవి • భూతి కొక్కండును
 సరలోక సౌఖ్యసం • పొందికొకడు
- గీ॥ నిన్నుప్రార్థింతు కందరు • నిజముజగతి
 తల్లి! నాకట్టి కోరికల్ • దగులనీక
 నిర్మలంబగు నిష్కామ • కర్మనిమ్మ!
 నద్గుణకదంబ! జగదంబ! • శారదాంబ!

స॥ నీకు సంపూర్ణంపు ♦ నిర్మల క్షేమచే
 నరులు సంత్సృష్టై ♦ వరలుచుంట
 సీరక్షణము యొక్క ♦ నేర్పు పెంపునగదా
 ఉనములానంద సం ♦ శ్రీయత చుంబ
 సీలైల వలనగా ♦ నిఖల చేరాచర
 జంతుజాలంబులు ♦ జనన మగుట

సీ కృపా రసమి గా ♦ నిఖలజంతువులకు
 జీవనాధామై ♦ చెలగుచుంట

సీ॥ అమ్మ! నీదయ లేకున్న ♦ నణువు మొదలు
 బ్రహ్మపర్యంత మేదైన ♦ బ్రతుక గలదె?
 అట్టి నీదివ్యశక్తి నే ♦ నాత్మగొలుతు
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ ౧౨

స॥ జనని చేతులలోన ♦ గనులు దెర్వనినాడు
 నీకొల్వసేయుట ♦ నేర్తుమెట్లు?
 గోచిత్తుటయను ♦ గోజయంగనినాడు
 నిన్ను సేవింపగా ♦ నేర్తుమెట్లు?
 యశావనాంకురమున ♦ ద్రావి పోకులగోరు
 నాడు నిక మదిలోన ♦ బాడుమెట్లు?
 ఘోరసంసారాంధ ♦ కాణాన బడునాడు
 భవదీయ దర్శన ♦ భాగ్యమెట్లు?

సీ॥ ఇంద్రియంబుల పాటవ ♦ మెల్లయుడిగి
 యూరుబొమ్మన కాడు నీ ♦ గోరి కొనగ
 నిన్ను మదినెంచి తృప్తి నే ♦ నెట్లుగందు?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ! ౧౩

శారదాంబా శతకము.

సీ॥ ఉచిత దానంబుల ♦ నొగి జేయుమనిగదా!

యెలమి కొందరికిచ్చి ♦ తెంతా ధనము?

అజ్ఞానులకు జ్ఞాన ♦ మబ్బ జేయుటకెగా

విద్యనొసగితి వల్ల ♦ విమలురకును

దుష్టుల శిక్షించు ♦ నిష్ఠనుంటకుగదా

ఇలదండమొసగితి ♦ పేలికలకు

నకల భూతంబుల ♦ సమదృష్టితోగను

మనిగదా ధర్మంబు ♦ లునిచితీవు:

గీ॥ నీనొసంగినయ్యావిని ♦ నీతివచ్చి

దుర్వ్యయంబులుచేయుచు ♦ దుష్టజనులు

యక్షమగు కర్మలొనరింప ♦ నొప్పరైతి?

సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౧౪

సీ॥ బియ్యేలు, యంయేలు ♦ పెదపెద్ద యుద్యోగు

లంభకారంబున ♦ గుండుచుందు

వణిజులు భూస్వామీ ♦ లనయంబు స్వామ్యులై

నిన్నర నిమూసమే ♦ నెన్నకుందు

కవులు పండితులల్ప ♦ కల్పన లొనరించి

మరి మరి తముదామె ♦ మురియుచుండు

లుబ్ధులు వేదాంతు ♦ లొకటియై పెడనాన

ములు చేసి గర్వాన ♦ గులుకుచుండు

గీ॥ రందరన్ని విధంబుల ♦ నాత్మివంచ

నంబు లొనరించుకొనుచుండి ♦ రంబ! ప్రీత్య

ధర్మమాయె తలంచెడు ♦ చారియేది?

స! ద్గుణకదంబ జగదంబ! శారదాంబ!

౧౫

సీ॥ సంతాపమునకని • చాలనోములు నోచి

కష్టాలు పడినట్టి • కన్నతల్లి
పవమానములుగర్చి • భాండంబు నందతి
కరుణతోదాచిన • కన్నతల్లి
నులమూర్తిములు యేహ్య • మంచు నెంచకవాని,
గడిగిపెంచినయట్టి • కన్నతల్లి
చదురు నాములునేర్చి • సత్కీర్తిగాంచిన
కడకునానందించు • కన్నతల్లి

గీ॥ అట్టమముగన్న తల్లినే • మెట్టుతుదకు
భక్తి భయగొరవోచిత • భావమునను
సేవలను జేయవలయునో • జెప్పుమమ్మ!
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౧౬

సీ॥ తలిదండ్రులను భక్తి • తనయుండు పోషింప

డయ్యయో! యిదియేమి • యాగడంబు?
పరియాజ్ఞలోనుండి • సతి సేవసేయను

అయ్యయో! యిదియేమి • యాగడంబు?
అతిథి పూజలొనర్చి • డర్థవంతుడు వీరి
అయ్యయో! యిదియేమి • యాగడంబు?

ప్రజలను సమదృష్టి • ప్రభువు వాలింపడు ?

అయ్యయో! యిదియేమి • యాగడంబు?

సీ॥ కాలమమిదియే? పరవారి • పాలనంబో? ?

కానబడదయ్యె యింకేమి • కానణంబో?

సాధుజనండు! దుర్జన • సంఘశిక్ష!

సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! • శారదాంబ! ౧౭

- ౬॥ బాల్య మానందాబ్ధి • బడిపోవు నావల
 కామార మాటల • గడచుచుండు
 యూవనంబున మోహ • మావహిల్లుచు నుండు
 వ్యాకృతమున శక్తి • వాసిపోవు
 వ్యర్థ మిల్లంబు • మఱుమలు పొన్నెలు
 లేమిడి తల పైకి • శివంచు
 దేహ వ్యాధింబాత్మ • దీప్తి నన్మూలించు
 నీరసనితీదేని • గోనెను
 మేనయస్సున, నేదశి • నెట్టి సమయ
 నుంచు నిచు మది వలచుచు • నుండునెప్పుడు
 కలిని చుముఖోంట్లు భక్తి సరి • కలిమిఁ గు
 సద్గుణ దంబ! జగదంబ! శారదాంబ!
 ఆలుబిడ్డలు భార • లావులు పరిజను
 లంత్వకాలంబున • కష్టదాగు
 ధనధాన్య గాసులు • ధైర్యవ్రతాముల్
 మరణింపకుండగా • మాన్య లేవు
 బిరుదు బుద్ధ్యోగాలు • భేషజా లంకలు
 నవసాన దశ కేవి • యుష్టగావు
 ఇండ్లు మిడ్డలు మేడ • లీనాము లానంద
 వనము లంత్యానకు • బసికీరావి
 ౭॥ ఏటికే తుచ్చ భాంతులు • యెప్పుడైన
 నీపదధ్యానమేగదా • నిర్వృతదవి;
 యైహికా ముష్మికంబుల • కాన్పదంబు
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! • శారదాంబ!

౧॥ పరిభ్రష్టాభివృద్ధికై ♦ వనితను, వెండ్లాడి
కాంక్షించి మించిన ♦ కన్నతండ్రి,
గోత్రాభివృద్ధికై ♦ కొడుకు గని చాల
కరుణతో జెంచిన ♦ కన్నతండ్రి,
కలగనివాధిక్య ♦ ముల రక్షి నేముచు
కష్టాలకోర్చిన ♦ కన్నతండ్రి,
నిస్సారసంసార ♦ సిరిధి నండియు

గజపేదగోరితి ♦ కన్నతండ్రి,
౨॥ అట్టి మముగన్న నెండికే ♦ పట్టుతుడకు
భక్తి, భయ, గౌరవోచిత ♦ భావమునను
సవలను జేయవలయునో ♦ చెప్పమిమ్మ!
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

—౨౦

౩॥ రాజరోగంబున ♦ రాపిడి బడువారు
భూతరోగంబున ♦ బొగులువారు
నేత్రరోగంబున ♦ నీరిసించెడువారు
వ్రణబాధ వలనను ♦ వనరువారు
సోమరికిటంబుల ♦ స్పృక్కుచుండెడువారు
సంగమై కల్యాణ ♦ కుంగువారు
దోషాల నొసరించి ♦ దురపిల్లువారును
ఘనమనోవ్యాధిచే ♦ గొగువారు

౪॥ నగుచు కృశించి కృశించి ♦ బొగులుచుండు
కాని భవదీయ రమణీయ ♦ మానసయ
చరి . సంస్మరణంబును ♦ సలుప రమ
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

—౨౧

- ౨౯॥ తల్లిదండ్రులనెందు ♦ దద్దయు భక్తితో
 సేవించుచుండుట ♦ పావనంబు
 గురుజనంబులఁగన్న ♦ గరములు జోడించి
 వినయము జూపుట ♦ ఘనతరంబు
 జీవకోటిని కృపా ♦ భావంబు తోడను
 వీక్షించు చుండుట ♦ మోక్షదంబు
 మాతృదేశోద్ధార ♦ మహిమ కృత్యంబుల
 వర్ణించుచుండుట ♦ కీర్తనంబు
- ౩॥ మాతపితలను గురువుల ♦ మాతృదేశ
 సేవకాళిని సతతంబు ♦ బోధింపగలుగు
 నతని నడవడి గదనీకు ♦ హితకరంబు
 సద్గుణ కదంబు! జగదంబు! ♦ శారదాంబు! ౨౭౩
- ౩౦॥ వేషభాషలలోన ♦ వెలలేని ఘనయొక్తి
 కలదు వానిని మార్ప ♦ వలదు వలదు
 వేదమయాచార ♦ విధులలో ఘనశక్తి
 కలదు వానిని మార్ప ♦ వలదు వలదు
 గురువృద్ధ భక్తియం ♦ దురుతరంబగు రక్తి
 కలదు వానిని మాన్ప ♦ వలదు వలదు
 ఆర్యుల సాంప్రదా ♦ యాదులందున ముక్తి
 కలదు వానిని మార్ప ♦ వలదు వలదు
- ౩॥ అనుచు మాభారతీయుల ♦ కవరహంబు
 బోధలొనరించి వృద్ధికి ♦ బోవునట్లా
 దయను వీక్షించి రక్షించు ♦ తల్లిమమ్ము

॥ నీసేవచేతనే ♦ నిజల మానవలోక
మత్యంత తేజంబు ♦ నరసియుంట
నిపదధ్యాసంపు ♦ నియమము పలననే
యశుల జనంబొత్తు ♦ నరసికొనుట
నీధజనాభ్యాస ♦ నియతచేతనగదా
ప్రజల కానందంబు ♦ పొప్పిగనుట
నీదు సందర్శనా ♦ మోమకౌటనె గదా
జనులు నొఖ్యంబుల ♦ మనుచునుంట

॥ అరయ నీభక్తిపరులయి ♦ వరలుచుంట
నిత్య సంతృప్తిచే నరుల్ ♦ నెగడుచుండి
రట్టిసీరక్షకిడుదానే ♦ నంజలులను
సద్గణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ! ౨౪

॥ పూర్ణ యాననభాగ్య ♦ భాగుడైనను నేమి;
సరిస వాక్పాతురి ♦ నరయకున్న
రూప రేఖ విలాస ♦ రూఢుడైనను నేమి,
నీతి విద్యలగతు ♦ లెరుగకున్న
ధనదాన్య విభవ ని ♦ ధానుడైనను నేమి,
దాతృత్వ మిసుమంత ♦ దవులకున్న
రాజ గాజై భువి ♦ రాజులుగా నేమి.
పౌరుష దార్యముల్ ♦ బడయకున్న

గీ॥ బలము రూపము నైశ్వర్య ♦ పొభవంబు
లుండి ఫలమేమి, భవదీయ ♦ దండిభక్తి
లేకయుండిన జనులకు ♦ లేదుముక్తి

శారదాఽబాసితాఽమః.

చీచీనాంబర • శ్రేణి కొక్కిందున

వజ్ర వై ఘోరాలు • వలసే యొకిండు

సంచ భక్త్యాన్నాది • పలుకుచుల కొకిండు

శృంగార వేషంపు • హంగుకొకిండు

గ్రామకక్షల నెల్లు • గ్రామిచొక్కిండు

చెడు పనులొనరింప • చెలగి యొకిండు

శిన్నత సాధంబు • లన్ని జేమ నొకిండు

యధిక శంభంబుల • యొన నొకిండు

స॥ అంద రన్ని విధంబుల • సట్టగతుల

భనము వ్యయ పెట్టుచుండిరి • జనని! జగతి

నీకు తృణమేని యర్పింప • శ్రేయై

సద్గణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

నీకు మొక్కగ లేని • నీచకరంబులు

గరము లెల్లవి దేహ • భగముగాని

నీపద భ్యాసంబు • నెరుగ కుండెడువాడు

నరు డెట్లు? వాపంపు • కరుడుగాని

నీదు సందర్శన • మోదమందని కనలే

కనులు గావవిదోష • గనులు గాని

నిను నాత్మదలపగా • నేర్వకుండెడి బుద్ధి

బుద్ధి గాదది నొంపి • బుద్ధిగాని,

స॥ నీదయా సాగరంబున • నెప్పుడుగుంకు

లిడెడువారలె మనుజు లిం • కి తరులెల్ల

దనుజులగుదురు గాదె? యో • తల్లి! జగతి

సద్గణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

విశ్వ సృష్టికినేన ♦ వేరువిత్తునటంచు

దెగనీళ్లుచుండెడి ♦ తెగయొకండు

సానగ్గొనుల సృష్టి ♦ చాటుక నేనని

దెగనీళ్లుచుండెడు ♦ తెగయొకండు

వర్తకి నీ కన్య ♦ కర్తనే నేనని

దెగనీళ్లుచుండెడు ♦ తెగయొకండు

సర్వమానన గురు ♦ స్థానమేనేనని

దెగనీళ్లుచుండెడు ♦ తెగయొకండు

గీ॥ ప్రజల పాలింప భరియి.ప ♦ ప్రభుడ కేన

టంచు దెగనీళ్లుచుండెడు ♦ నాతిడొకడు

జగుచు, పొగరున నున్నెట్లు ♦ బొగడ్డొకరి

సమీప కదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౧౦౨

వేదాధ్యయన మిల ♦ లేదాయె ననువారె

అంస్సెంబు జనువగా ♦ సంగలాస్తుని

ఏకసత్త్వత్వంబు ♦ నెలమిగోరెడు వారె

పరసతీరతులయి ♦ తిరుగుచుండు

ఏకమత్యము మన ♦ కవసరంబనువారె

చిల్లరిజగదాల ♦ దుర్బలమందు

ధర్మశాస్త్రంబుల ♦ మర్మజ్ఞులేయెట్లు

కర్మ బాహ్యత్వంబై ♦ గాగిలుచుందు

గీ॥ లోన నొక్కటివెలుపల ♦ బూచుటొకటి

చెప్పటొక్కటి నిజముగా ♦ చేయుటొకటి

యగుచు చరియించుచుండినీ ♦ యవనిజనులు

సమీపకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౧౦౩

- ౧॥ సంఘసంస్కరణమే ♦ నకలార్థదంబని
 యాసచేశ్శిమఁడు ♦ నాతిడొకడు
 విద్యాభివృద్ధియే ♦ వెసనిచ్చు మోక్షమం
 చాలోచనలు చేయు ♦ నార్యుడొకడు
 రాజకీయంబొత్తి ♦ తేజమీయుట నీజం
 బంచు భావించెడు ♦ నాతిడొకడు
 మతివృద్ధి మానవ ♦ హితకరింబని యెంచి
 యత్యంతక్రిష్టసల్పు ♦ నాతిడొకడు
 ౨॥ నగుచుకాలంబు పోబుత్తు ♦ రిమ్మ! నదిలు
 నిత్యమగునట్టిపదవియే ♦ నీవటంచు
 ముక్తిగనుమార్గ మెరుగరు ♦ మూఢమతులు
 నద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౧౦
 ౩॥ వేదపాఠార్థులు ♦ విప్రలేయగు తేమి?
 యితరులా విద్యల ♦ కెల్ల తగరు
 మగవారు చదువగా ♦ దగువారలగు తేమి?
 వనితలందులకేల ♦ పనికిరారు
 మరల పెండ్లటికి ♦ పురుషులకొప్పును?
 స్త్రీలకాశాస్త్రంబు ♦ చెల్లదెప్పు?
 అగ్రజాతులకేల ♦ యధిక మర్యాదలు
 నిమ్నజాతులకట్టి ♦ నియతి లేదు?
 ౪॥ గాపలే యగ్రవీరంబు ♦ బడయు తేమి!
 పంచమాదుల నీచాన ♦ నుంచు తేమి;
 ఇట్టి భేదంబు లెప్పుడు ♦ గొట్టుపడును?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౧౧

సీ॥ నిమ్మజాతులపైన ♦ ననరేమిలేనట్టి
 బాహ్మణులత్యంత ♦ పాపులుగద
 ప్రజలసాఖ్యంబాత్మ ♦ బరికింపగా లేని
 భూపులమోఘులౌ ♦ పాపులుగద
 శిష్యకోటికి నీతి ♦ జెప్పకుండెడు యొజ్ఞ
 లమితమా పాపాత్ము ♦ లగుదురుగద
 విమలభక్తులగృహ ♦ వీక్షింపఁగాలేని
 దేవరల్లెను ♦ దేబలెగద
 గీ॥ కన్న బిడ్డల దయతోడ ♦ గాంచనట్టి
 మాతలీ కలియద్యుత ♦ భూతమలెగ
 యిట్టి దుష్టులు సద్గుతు ♦ లెట్టుగందు
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౨౭

సీ॥ ఎలుకల భక్షింప ♦ నెంచుచుండెడు పిల్లి
 శునకముగ్ గాంచియు ♦ వనటజెందు
 గవ్వల నెవ్వడు ♦ చప్పరించెడు త్రోమ
 నిమ్మ పేర్వినగనే ♦ సొమ్మసిలును
 చెదపుర్వులను బట్టి ♦ వివళించు కుక్కుటం
 బటు దేగ నొగిగని ♦ కటకటబడు
 కమలముగ్ జెండాడ ♦ గాగోరు నేనుగు
 మృగరాజు పేర్విన ♦ దిగులుజెందు
 గీ॥ ఒకటికొక్క టినాహార ♦ మొనరజేసి
 వైరములు బెంచి బ్రతుకులు ♦ భారములుగ
 జేసి తిదియేటి చెలువమో? ♦ చెవ్వలల్లి!
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

33

సీ॥ సున్నాతుడయినంత ♦ శోభియుండగుటెట్లు
 బూదిబూసిన మాత్రా ♦ పుణ్యజ్ఞుడెట్లు
 సంధ్యవాప్సినయంత ♦ సత్కర్మరతుడెట్లు
 జపహోమపఠితచే ♦ తపసియెట్లు?
 ధనవంతుడగుటచే ♦ దాతకాబడుటెట్లు?
 బలియుడె శూరుడై ♦ ప్రబలుటెట్లు?
 కల్పనా శక్తిచే ♦ కవియగుటెట్లు?
 వేదపఠన మాత్రా ♦ విప్రుడెట్లు?

గీ॥ ఎట్లు పైవేషభాషల ♦ నెంచుమాత్రా
 లోనివైకిల్య భావమా ♦ లోక్యమగును?
 మేడిపండ్లట్టివారల ♦ గూడనగునె?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

సీ॥ అయ్యా! యనుచు భిచ్చ ♦ గాడన్నమాత్రాచే
 తనబిడ్డదే యని ♦ తలచునామె
 అయ్యా! యనుచు యాచ ♦ కాలియర్వింగ నే
 తన కొమరుడెయని ♦ తలచునతడు
 అన్నా! యనుచు బిక్షవటు ♦ వేడ నిజముగా
 తన తమ్ముడేనని ♦ తలచునామె
 అన్నా! యనుచు దీను ♦ డాడుమాత్రానె బ్రీటి
 తనతమ్ముడేనని ♦ తలచు జనుడె

గీ॥ ధన్యతములని యెంచగా ♦ దగుచుగాని
 బిచ్చగాండ్రాదిగాకల ♦ బీదజనుల
 కరుణతో గాంచజాలని ♦ నరులు నరులె?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

౨॥ ధనివంతుడతిక్పూర ♦ మొసరించియుండిన
 దండనీయుడు గాడె ♦ ధరణియందు?
 గురుడవిసీతుడై ♦ చరియించుచుండిన
 మన్నింపబడనొకో ♦ మాన్యలందు
 దేశాధిపతులు దు ♦ రాశచే బీడింప
 భక్తి గన్నడునొకో ♦ ప్రజలయందు
 పండితు లత్యంత ♦ పాపవర్తనులైన
 శ్లాఘింపబడుదురె ♦ సభలయందు

౩॥ జన్నిగట్టులు కర్మలబు ♦ లన్ని విడచి
 జగతి మన్నింపబడుదురె ♦ జనులచేత
 నిట్టివారికి సద్గతు ♦ లెట్టులమ్మ
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

౩౬

౪॥ విధవా వివాహముల్ ♦ వేదబాహ్యములందు
 దెల్పుచుందురు గదా ♦ యల్పమతులు
 పౌర్ణి వివాహముల్ ♦ పనికిరావంచును
 ఘోషించు చుందుగ్గా ♦ కుమత జనులు
 పంచమాదుల గార ♦ బించ రాదంచును
 చర్చించు చుందుగ్గా ♦ ఛాందసు లిల
 వెలదులు విద్యచే ♦ నెలయరాదంచును
 చాటించు చుందుగ్గా ♦ స్వార్థపరులు

౫॥ మనుజు లెట్టెట్టుబల్కిన ♦ మాత్రనేమి?
 జాతి యుద్ధారకంబగు ♦ సమయమునకు
 నీదు సంకల్ప మెవ్వరు ♦ నీల్పగలరు?
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

- సీ॥ శ్రాంతాది కర్మల • లో తెరుంగని బాప
 డాచార్య పదవికి • నర్హు డెట్లు?
 దేవాది దేవుని • దీప్తి నేమెరుగని
 యాతడర్చకుడయి • యలరు నెట్లు?
 ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞాన • భావమేలేనట్టి
 యాతడు వైద్యుడు • యయిన నెట్లు
 ధర్మనిరూపగా • దక్షిణలేనట్టి
 యాతడు తీర్పరి • యైన నెట్లు?
 సీ॥ స్వీయ ధర్మంబు లెరుగక • చెడిచువారు
 తోడివాఁగూడఁబడగ • దోతురమ్ము
 పాపకూపంబునం దొరు • లో పు టెట్లు
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! కారదాంబ!
 సీ॥ దేవతంబులు గట్టి • దేవుని నెలకొల్పి
 కీర్తిగాంచితి నని కేదనొకడు
 పూజాది కైంకర్య • భోగంబులకు భూము
 లిచ్చితి నేనని • హెచ్చు నొకడు
 సేవ లుల్లెవములు • సేయింతు నేనని
 దీర్ఘాలు దీసెడు దేదె మొకడు
 న్యామి సామృత్యము • సాంతంబుగాఁదిని
 యర్పింతు నేనను • సధముఁడొకడు
 సీ॥ వెలసి తీకలి పరిపూర్ణ • వేర్తలైన
 శక్తులెవ్వరో? నాటక • సాతులెవరో?
 ఘనమో? హీనుమో? యరుగుట కష్టమాయో?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! కారదాంబ!

సీ॥ వేదార్థములు చెప్ప • విప్రుడు లేదాయె
 బైబులు బోధించు బ్రాహ్మణుండె
 పంచ శిఖలుగల్గు • బ్రహ్మచారియె లేడు
 క్రాఫింగు భదాల • కథితు డతడె
 నిరతాగ్ని యోతుతా • నేలవేల్పులులేరు
 బీడి సిగ రెట్లన • బీల్పువారె
 కృతు శేషముంగోరు • కర్మకుల్ లేరైరి
 రొట్టె ఉచ్చాలడ్ల • గొట్టువారె
 గీ॥ సాధుశీలంబు ధర్మంబు • బామకొల్ప
 దగిన యగ్రజ లీకీతి • దారిపెట్టి
 చెడుచు చెటిపిరి ధర్మాల • శ్రేష్ఠములను
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౩౦

సీ॥ నిమలమాకళచేత • వెలయగాదగుశిల్పి
 మూఢమతాంబుధి • ముగవలసె?
 స్వచ్ఛానవస్తయె • జీవింపదగుకవి
 ధనవంతులనుగొల్పి • ముగవలసె?
 భగవంతుగొవియాడ • వలసినపాటకుం
 డాటలమేళాల • సమగవలసె?
 సమవృష్టిప్రజలను • సాకగాదగురాజు
 కూరుతామంతుల • జేరవలసె?
 గీ॥ యుక్తదానంబునొనరించి • ముక్తినిగన
 దగినధనికుడు బుట్టుడె • నెగడవలసె?
 కలినిచిత్రము? వేరేమి • కారణంబా?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౩౧

సీ॥ క్రొస్తపుల్ హిందువు ♦ గౌరవంబును మ్రొతు
 హైందవుల్ క్రైస్తవు ♦ నపహసించు
 శిక్కులు తురకల ♦ చెడువారలనుచుందు
 తురకలు శిక్కుల ♦ దూరుచుందు
 ఆర్యులు బ్రాహ్మణ ♦ నాదరింపరు మరి
 బ్రాహ్మణాశ్రామిని ♦ బరిహసించు
 బాధులు శాక్తేయు ♦ పథతినొప్పురు
 శాక్తేయు లాబాధు ♦ సంహరించు
 గీ॥ మతము దైవము వేదము ♦ మాటమీద
 నీతియగుమాత్రమునులేక ♦ జాతియుద్ధ
 ములను మునిగిరిమానవుల్ ♦ కలినితల్లి
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౨౩

సీ॥ ద్వైతి యద్వైతుల ♦ దరిజేరనీయదు
 అద్వైతిద్వైతుల ♦ నణవగోరు
 వైష్ణవుల్ శైవుల ♦ వదరు నాడుచు నుందు
 శైవుడు వైష్ణవు ♦ జెంగనాడు
 సంసారిమొచ్చడు ♦ సన్యాసి యుగంబు
 సన్యాసి సంసారి ♦ మాన్యుడనగు
 కర్మకుయోగులు ♦ గారు లఱచుచుందు
 యోగులాకర్మియు ♦ నొప్పుకొనరు
 గీ॥ మతములను పేరజగతిలో ♦ మానవారి
 నొకరి నొకరొడుజ్జేపించు ♦ చొప్పిరమ్మ!
 ఐకమత్యంబి కట్టుమా ♦ కబ్బునమ్మ!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౨౪

సీ॥ గామసంఘోద్యమం ♦ కర్తవ్యైతిగదా
 ఘనుడ నేనంచును ♦ గోలునొకడు.
 గ్రంథాలయోద్యమం ♦ బంధపుండనుగదా
 వెలితినాకేమని ♦ కులుకునొకడు
 గ్రంథముల్ రచించి ♦ గణుతికెక్కితిగదా
 తక్కువేమనిచాల ♦ నిక్కునొకడు
 జ్యోతికాధిపుడనై ♦ ప్రతిభ సందితిగదా
 కలదె లోపంబని ♦ దలచునొకడు

గీ॥ దేశహితమునుగోరుచు ♦ దేజకిలితి
 నేను నేనని యతిశయ ♦ మానిసులయి
 పాపులగువారికేగతి ♦ జూడదమ్ము!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౪౩

॥ గామవృణుల్ గాయత్రి ♦ బాయ గోరుచు నుండు
 దక్కువారలు బాని ♦ దాల్చినేల?
 ధనికు లర్థముదాచ ♦ దంటాలు పడుచుండ
 తక్కువారలుదాని ♦ దడవనేల?
 సంతానవతి చాల ♦ చింతలు బడుచుండ
 సంతతి కితరులు ♦ సణగనేల?
 ఉద్యోగులెల్లరు ♦ నురులలోనుంటి మం
 చన నన్యులందుకై ♦ పెనంగనేల?

గీ॥ ఒకరు డొక్కటి నిరసింప ♦ సుకమటంచు
 నితరు డద్దాని గోరు టి ♦ దేమి వింత?
 నీదు లీలలె యీరీతి ♦ నెగడనేమి?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ ౪౪

సీ॥ తల్లిని పూజింప • నొల్లకుండెడువాడు

సవతి తల్లికి పూజ • నల్పులెట్లు?

తండ్రిని పోషింప • దప్పటంచనువాడు

పినతండ్రి నేరీతి • బెద్దజేయు

భగవ దుత్తరువుల • మిగులుచుండెడువాడు

గురునాజ్ఞలెట్లుల • గొప్ప-జేయు?

తోడబుట్టుల నెట్లు • దూషించుదుర్మార్గు

డితరుల నేరీతి • హెచ్చుచేయు?

సీ॥ వేదముల నిండ జేసెడు • వెట్టిజనము

లువ పురాణంబు లెట్లుల • నొప్పుకొందు

రిట్టినాస్తికవాదుల • కేవిగతులు?

సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

ర౬

సీ॥ రూపవంతునకుఁ గు • రూపిణి లభియించు

జక్కని చుక్కకు • జక్కుగోతి

విశ్వరూపవంతున • కమరదు సంతతి

బిచ్చగానికి సంత • పెంపుగాంచు

ధనవంతునకు తొడి • దిన బుద్ధి పుట్టదు

నిరుపేద తిండికై • నెమరుమంతు

భార్యకు శర్తపై • భర్తమలేక పోవును

ఉపసతి విటనిపై • నంచు శ్రోను

సీ॥ యేటికీ తాగుమాదులు! • యెదుగుముమ్మ

జన్మలాసరించు నేరమా? • జేన జేవి!

తావకీన ప్రిభావమా? తల్లి చెప్పును!

సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

ర౭

- స॥ వెలయూలి నాసించు ♦ వెంగలి యొకడును
 పులసతి విడనాడు ♦ కొంటె యొకడు
 పుష్పనంబు కాన ♦ పడుచు నొక్కండును
 పుష్పనంబును భూమి ♦ దాచునొకడు
 ఇతియల రుభవృద్ధి ♦ నేవగించునొకండు
 తనకులవిభవమే ♦ దలచునొకడు
 కృత్రికర్మల జేయ ♦ గోరుచొక్కిండును
 మేలు నెస్సదుజేయ ♦ జూలొకడు
- ॥ ఒకడు చేసిన సత్కార్య ♦ మొప్పడొకడు
 తానొసర్చిన నాప్త్యమే ♦ ధర్మచుంచు
 వలచు నొక్కరు డిదియేమి ♦ పాలువుతల్లి?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!
- స॥ గంజనీళ్లను దృష్టి ♦ గన్తుచుండు నొక్కండు
 కలుద్రావి యుప్పొంగ ♦ గల్లునొకడు
 కాఫ ఉర్మా లడ్ల ♦ గాంక్షించు నొక్కండు
 బ్రాంది సారా నీళ్ళ ♦ భ్రమయు నొకడు
 ఎంగిలి చుట్టకే ♦ పొంగిపోవు నొకండు
 శిగరెట్లు వాంఛించి ♦ చెలగునొకడు
 అర్థాంగి పొందుకే ♦ హామీంచు నొక్కండు
 పరనారి రతిమున ♦ కురుకు నొకడు
- స॥ గీ॥ ఏటికీకట్టు లీస్థితుం ♦ లేర్పరించి
 కోర్కెలను గూడ స్థితులలో ♦ గుదురు పరచి
 చిత్రినాటక మాడింప ♦ జేసెదమ్మ!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

స॥ పట్టడిన్నంబింటు ♦ నెట్టనేరనినాడు

దాతృత్వమెట్టులు ♦ తా చెనుంగు?

విడిసినవేలికే ♦ నెట్టనేరనినాడు

సుపకార మేకీతి ♦ నొచ్చినచేయు

నొరులై భవముల ♦ నొర్వనేరనినాడు

జైకమత్యము నెట్టు ♦ లాదరించు

కాకికీ గిబళంబు ♦ కడకొంగనివాడు

సర్వసమత్వ మే ♦ చాయనెరుగు

గీ॥ తెల్లదండ్రులఁజోషించు ♦ నొల్లకుండు

తనయు పెరుగున? ధర్మ ప ♦ ధర్మం నవని

నెట్టుతెరియింతు కి దోషు ♦ తెరుగమమ్మ?

సద్గుణకదంబ! జగదంబ! ♦ శారదాంబ!

సీ॥ కొంటెవాండ్రునగుడి ♦ క్రూరవర్తకుడయి

తండ్రితో బోరాడు ♦ తనయుఁడొకడు

అలిదుర్బోధన ♦ లాలించి నింవ్వఁజై

మాతనుదూషించు ♦ నాతడొకడు

చమప్రసాములునేర్చి ♦ సాహితీపరుడయి

గురుపుతో గ్రుద్దాడు ♦ కూళయొకడు

విశ్వర్యధుర్యమ ♦ దాంధకారంబున

పరమేశు నిరసించు ♦ వాపియొకడు

గీ॥ నగుచు పొగరున చరియింతు ♦ జగతియందు

పాప మాదుష్టచిత్తులు ♦ పాపనులయి

యిహపరంబుల నిర్దోషు ♦ రెట్టులగుట

పదుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

స॥ జీతాలు చాలక • మేలలకాసించు

నుద్యోగి కేగతి • యున్నదమ్మ?

భార్యను విడిచెట • పదతికై తిరుగాడు

తుచ్చున కేగతి • నిచ్చెదమ్మ?

జీసలు వడ్డీగాక • యాస్తి మింగగఁగోరు

ఋణదాత నేదారి • బహువు దమ్మ?

ఉన్నంతలో దృష్టి • నొందక యోశచే

చెనవారికేగతి • చెప్పుదమ్మ?

స॥ స్వీయ దేశీయ మర్తముల • శ్రేష్ఠమెల్ల

గాంచఁ జాలక వెలివారి • కట్టుబాట్లు

గోరు నారాధ్యులేగతి • జెరగలరు?

సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౧౩

స॥ అందరారోగ్యంబు • నందుచుండిన నన్ను

మరి మర నూచించు • మన జాడేవఁడు?

అందరు ధనవంతు • లయ్యెడుచోనింక

నన్నాశ్రయించెడు • నరుడెవఁడు?

అందరు విద్యులు • దారితేరిర యేని

తెక్కిన నయన నన్ను • నొక్కొడైన

అందరు వ్యక్తులై • యతిశయిలైన తేని

నా జెదరింపుల • నాగునెవఁడు?

స॥ అని తలంచుచు • స్వాధీన యవని బరుల

యాము, రైశ్వర్య, • విద్యాద్యు సాయనముల

గోరకెల్లడి నిరసింతు • కూరమతిని

సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౧౪

౬॥ కాపుకావని కాకి • కారు లరిచుమాత్రీ
 కోవెల కూ యని • కూయకున్నే
 కుక్కలు వెనువెంట • ఘోషించు మాత్రీనే
 నడువీధి నేమగు • నడువకున్నే!
 కీచు కీచని పుద్వ • గీ, పెట్టు మాత్రీనే
 తేటి ఝంకారముల్ • మాటువ మన
 కోతులు చెట్లపై • గూర్చుండి పాంథుల
 వెక్కిరించినమాత్రీ • వెలితి యునె!

౭॥ తల్లి! నీగూఢ దర్శన • తత్పరతను
 మందిబుద్ధులు కొందరు • బొందకున్న
 లోపమా! నీకు! భక్తులీ? లోకులంత
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౮॥ దేవాలయాలను • దీయింపు డూరికి
 దెలియదా యిరుకని • ధీమతార
 గుల్లలో శిలలెట్లు • కుడుచు నన్నం" చికి
 మాన్యముల్ దీయిఁదో • మాన్యములా
 ఉత్సవాల్ సేయట • కొప్పనే దేవుండు
 చాలు! దుర్వ్యయ విశ! సరిసులార;
 పూజ లర్చనలేల • పోదోలుడవియెల్ల
 మూఢపద్ధతులండి • బూజ్యులార!

౯॥ అనుచు సంతకు లొకకొండ • రరచుచుండీ
 బాలి మత ధర్మముల దుగ్రింపు • పాతకులగు
 వారి పొంకం సన్నెట్లు • జేరేనీకు
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౧॥ స్నాన సంధ్యాదులు ♦ సల్పించుండెడి విపుల్
 డపకృతు లొనరించి ♦ యలరుచుండె
 వీలకు వేలుగా ♦ వేతనంబులు దిను
 నుద్యోగి లంచాల ♦ నొప్పుచుండె!
 ఘోటిశుష్ట నట్టి ♦ గొమరు ప్రియమువాఁడు
 వరశుల్కు లాభాన ♦ మురియుచుండె.
 మడి మడి యంచును ♦ తడి వస్త్రములు గట్టి
 తరుణి జారిణియు ♦ తనరుచుండె.

౨॥ నెట్లు పైవేషభాషల ♦ నెంచునంత
 లోని వైకల్యభావ మా ♦ లోక్యమగునా
 మడిపండ్లట్టి వారల ♦ గూడనగునె?
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౩॥ పల్లెల ప్రముఖులు ♦ పట్టణాల్ దేరగా
 గ్రామ మర్యాద లే ♦ కరణ నిలచు
 సాగుతా జనుల్ ♦ సానివాడల పై
 దాంపత్య ధర్మమే ♦ దాని నిలుచు
 భూనులు బుద్ధ్యోగ ♦ మాసింది యున్దేవు
 చదువగా పేదమే ♦ చాచునలుచు
 యంత్రాలు మనుజుల ♦ యక్కరకొరకైర్నగా
 దేశీయ వృత్తు లే ♦ దిక్కు నిలుచు

౪॥ రాజు లన్యమలెఱులై ♦ తేజరిలగ
 స్వీయ దేశీయ మనెఱెట్లు ♦ చెందువృద్ధి
 పట్టలాయుల గౌరవ ♦ మింగ నిలుచు?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

శారదాంబాశతకము.

౧॥ ముక్కద్ద మొకనికి • ముచ్చటగాదోచు
 ముంజేలి వాచిక్రై • మురిమునొకడు
 బయిసికిల్ పైగల • భ్రాంతిచే నొక్కండు
 మోటారు నెక్కడు • మోజునొకడు
 కాపింగు పైగల • కాంక్షచే నొక్కండు
 పాపట జట్టన్న • భ్రమయునొకడు
 ప్యట బూటను వెయ్యి • గోటచునొక్కండు
 కోటు నెక్కడుచే • గులుకు నొకడు

౨॥ ఇట్టి పాశ్చాత్య పద్ధతు • లివుడు బూని
 భరితమాత సుపుత్రులు • శ్రష్టులైరి
 ఏదిగలి జాతిధర్మంబు • లెట్టు నిలుచు?
 సద్గుణ కదంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౨౯

౩॥ తమిద యంబలి ద్రావి • తగల నృప్తి పడుపేద
 పేద సంసారముకా • దిద్దుకొనుచు
 మృష్టాన్నమునుదిని • తుష్టినొందక ధని
 యాశచే గృహియించు • నంతిపురిని
 వాణి గృహీతయా • పడతియే సతిమిని
 పేద కుటుంబముకా • జెంపు నేము
 గులకాంతలను వీడి • వెలకాంతలకు జిక్కు
 ధనికుండు పాదమున • వనట జెందు

౪॥ పేదకును గల సంక్లిప్తి • లేదు ధనికి
 గలుగు వారె మగాళల • గలగుచుండే
 నీమి మహిమంబె యారీతి • నెగడుచుండే
 సదుపాక దంబ! జగదంబ! శారదాంబ! ౩౦

11. పుష్కరిణి తాన్న • సారసత్ గోత్రము
నానాదంబలి పెట్టు • లానగిమ?
స్వచ్ఛమా మానునీ • పుష్కరిణి తాన్నా
క్షీరోదకము పెట్టు • గోరుకొమ్మ!
తరుణ ధరియిలు • నివివిశేషగమిక్కు
వాడేల? పిందల • వాంఛ జేయు
పుష్కరిణి తాన్న • సారజ్ఞుడేటికి
మొరటు కర్కల జేయ • మురియి చుండు?
12. నాస్తితిత్వంబు నిహవర • మాదిగ్గు
పకలవరచార్థములు విన్న • సజ్జనుండు
జడధ్యానమున వీడ • నేర్పు నెట్లు?
సద్భావక దింబ! జగదంబ! • శారదాంబ!
అలిసాధనలెల్ల • నాలించి పొరుగుతో
గర్వముల్ నలుపుట • ఘనత యగునె?
న్యాయవాదియొనర్చు • హీయంగును విసి
తీరువు చెప్పట • తెల్వియగునె?
తాగుకత్తెలు చెప్పు • మార్పుమాటలనమ్మి
పులుసొనర్చుట • గొప్పయగునె?
మోసగాఢోననించు • వేసబొసలనమ్మి
యా కేకులొనగు • ల్పర్థయగునె?
13. పయిమొఱుగుల డాబుల • భ్రాంతిచేర
నిత్యనుగునస్తువును వీడ • నీతియగునె?
మాయలోబడి నీమూర్తి • మరువనగునె?
సద్గుణకదంబ! జగదంబ! • శారదాంబ!

- ౨॥ గణికకు విటునిపై • గలుగునేమోహంబు?
 కాసులో, మాడబో • కంటబడక
 తల్లివిడ్డలకన్న • దశకుచింతించునే?
 మంత్రసానియు కట్టు • భ్రాంతిపడక
 ప్రజలసౌఖ్యమునకు • బలెక్కిల్ల నెర ?
 పన్నుల్లొకొను • పాటుగాక
 సేవకు కష్టంబు • చింతించునేదొర
 తనదులాభంబునే • గమనుగాక
- ౩॥ అప్పుదీర్చెడివానికా • తిప్పలెల్ల?
 తెలచునేగతి ఋణదాత • తనకుకాసు
 లొటులేకుండజమపడు • పాటుగాక?
 సద్గుణకదంబ జగదంబ శారదాంబ
- ౪॥ అర్థగాంభీర్యాన • నలరుచుండుకయితే
 కానందమొందెడు • నధికుడొకడు
 లేటమాటలనొప్పు • దేవికవిష్వంబు
 నాదరించుచునుండు • నాతెడొకడు
 చిత్రభంధులు • జెలగుకవిత్వమే
 శ్రేష్ఠమంచుచును • జెప్పునొకడు
 కఠినపదంబుల • గ్రాలుకవిత్వమే
 హెచ్చుటంచును జాల • మెచ్చునొకడు
- ౫॥ సరసభావార్థమాధురీ • భరితమైన
 కవిత్వకొక్కరుడ లరగా • గలడుగాని
 నిన్నునుతిచేయు కయితంబు • నెన్నరెవరు
 సద్గుణకదంబ. జగదంబ. శారదాంబ!

సి॥ కూటసాక్ష్యము లొక్క • కోటి ఛేష్టనవాసు
 ఘనుడయి విధిగా • గ్రామియందె;
 లంచాలు దిగమింగు • కొంచెపులుద్యోగి
 శాఫన శరయై • వాసిగాంచె
 కూతుల నమ్మెడు • నీతిమారుడు నేద
 రాతివలంచు • బుద్ధ విల్లె
 కడుద్రావి తిరుగాడు • చెరువాడ పెద్దయై
 తరువులను జెప్ప • దివురు చందె

గీ॥ అన్యతవాదులు లభిచగాం • ద్రాదియైన
 కూశలీకలి ప్రియులు • గొప్పవారి
 ఘనత నడిగింపఁ బడువాల్లు! • కంఠతల్లి!
 నమ్మికదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౬౫

సి॥ తమవి గాకుండెడు • తగవులలో దిగి
 కాలంబు నెట్టలో • గడుపు చుందు
 పెరవారి తగవుల • పెంపొనరించుచు
 ఘశ్చింతలో బడి దొర్లుచుందు
 తప్పవత్రింబుల • దగ న్నెట్టి జేయుచు
 గమల బెంచగా • గ్రామియందె
 ఒకరిపై చాడి • నొకరితో దెల్పుచు
 గుత్తితనములయి • కులుకుచుందు

గీ॥ నీతివర్తన మెల్లము • నూతగలిపి
 పాపకాత్త్యంబునరింప • బాటువడుచు
 నిన్ను ధ్యానించు తరుగకు • నీచులవని
 నడ్డుకడంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

౬౬

సీ అప్పు గైకొ వేళి, పొంగిపోయింది
 ఋషిని చూచి • గొణుగుకొనును
 పెండ్లి యయ్యెనుదాక • ప్రేమించి పెద్దల
 లెమపం విడినాడ • దారిజూచు
 ముడులిను గినిదాని • వడివడంకుచునుండి
 యానైని భర్తీకే • యాజ్ఞలిడును
 రుజుకొయుమట్టుకే • రోగి వైద్యునివేడు
 వెండియాలని • గనకుండ దిరుగు
 గీ॥ చదువు నేర్చుచు గురువుల కొదిగి యూడి
 పిమ్మటను గేలి సేతురే • మమ్మ! ఛాతు
 లక్కరలు దీర నిరపించు • లర్హమగునా?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!
 సీ కొనియాడుచుందురే! • కుమతు నయ్యడ నైన,
 ప్రావిసులాచార నల • బంధములను
 చవిజూచుచుందురే! • స్వాధ్యాయుడ నైన
 నుపశారమొసగెడు • సురుఫలంబు
 దర్శించు చుందురే! • నార్యాగ్యులందైన
 స్తుతి నిర్మాణంపు • చిత్రిములను
 కాంక్షించు చుందురే! • కఠినాత్ము లెపుడైన
 ప్రజల కష్టంబులు • బాయుగతులు
 గీ॥ ముగ్ధులిడుదురే? నాస్తికు • లక్కడని
 నెల్ల జగముల శానంద • మిచ్చునట్టి
 భవ్య భవదీక్ష మూర్తికొ • దివ్యమూల!
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

సీ॥ పడికిటింటు... వైన • పదసజెందుట లేట్లు,
 నారాయణమృతం • శాంతమెట్లు?
 అంగడివిధిలో • నంటు • నిదెట్లు?
 రింగీమి స్త్రీంగం • రిసమదెట్లు?
 గాలిలో గలజ్యోతి • కిదలమిండుట యెట్లు?
 నిత్యమిండు • యి • నిలచు శిశు?
 సానం పలకం • జానమబ్బుట యెట్లు?
 బండలో స్వాతంత్ర్య • భావమెట్లు?
 గీ॥ అట్లు నామాయ సునార • మందమునికి
 కొట్టుకొనిపోవునారికి • కూడ ముక్తి
 యెట్లు తిరియింప వలయునో • యెరుగమమ్మ?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

సీ॥ పతి కెనురాదుచు • బరువును విడనాడ,
 పరమ గయ్యభియా • భార్యయేల?
 అన్న వస్త్రాదులనైన • నొసంగక
 పెనుబాధలను బెట్టు • పెనిమిటల
 కష్టసుఖంబుల • గనికావలేనట్టి
 కూర్మిరాజు యధిపుని • కొల్వదేల?
 స్వామికి గీడును • స్వాంతమందెంచెడు
 చెడుభటు తొనరించు • సేవయేల?

గీ॥ జాతి కుల గౌరవంబుల • నీతితోడ
 నిలుపజాలని కొడుకేల? • నిన్ను భక్తి
 గొలువ నేర్పని రెండ్రొక్క • గురువు నేల?
 సద్గుణకదంబ! జగదంబ! శారదాంబ!

శ్రీశదంబ శతకము

SL no. 697

13658